

13.02.2019

Ärende/13

§ 46

Den av ledamoten Emma Kari väckta motionen om lösning av problem som ändringarna i utkomststödet orsakat

HEL 2018-010103 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Emma Kari väckta motionen som slutbehandlad.

Dessutom godkände stadsfullmäktige följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av förslaget att det utreds hur särskilt de helsingforsiska utkomststödsklienter som behöver mycket tjänster bättre kan få stöd genom samarbete mellan FPA och staden och på vilka sätt det vore möjligt att lättare och snabbare få kontakt med vuxensocialarbetet och att fatta beslut om och verkställa kompletterande socialarbete i brådskande situationer. (Anna Vuorjoki)

Behandling

Ledamoten Anna Vuorjoki understödd av ledamoten Emma Kari föreslog följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av förslaget att det utreds hur särskilt de helsingforsiska utkomststödsklienter som behöver mycket tjänster bättre kan få stöd genom samarbete mellan FPA och staden och på vilka sätt det vore möjligt att lättare och snabbare få kontakt med vuxensocialarbetet och att fatta beslut om och verkställa kompletterande socialarbete i brådskande situationer.

Stadsfullmäktige godkände först stadsstyrelsens förslag enhälligt.

6 omröstningen

Ledamoten Anna Vuorjokis förslag till hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av förslaget att det utreds hur särskilt de helsingforsiska utkomststödsklienter som behöver mycket tjänster bättre kan få stöd genom samarbete mellan

13.02.2019

FPA och staden och på vilka sätt det vore möjligt att lättare och snabbare få kontakt med vuxensocialarbetet och att fatta beslut om och verkställa kompletterande socialarbete i brådskande situationer.
NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 73

Zahra Abdulla, Toni Ahva, Maija Anttila, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Eva Biaudet, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdottir Sandelin, Jussi Chydenius, Fatim Diarra, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Tuula Haatainen, Mia Haglund, Sandra Hagman, Juha Hakola, Atte Harjanne, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Kaisa Hernberg, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Abdirahim Husu Hussein, Nuutti Hyttinen, Jukka Järvinen, Emma Kari, Otso Kivekäs, Mai Kivelä, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Pia Kopra, Kauko Koskinen, Silvia Modig, Elina Moisio, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Jarmo Nieminen, Alekski Niskanen, Johanna Nuorteva, Mia Nygård, Maria Ohisalo, Hannu Oskala, Sara Paavolainen, Matias Pajula, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Matti Parpala, Amanda Pasanen, Jaana Pelkonen, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Marcus Rantala, Mari Rantanen, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Laura Rissanen, Nelli Ruotsalainen, Mirita Saxberg, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Juhani Strandén, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Ilkka Taipale, Thomas Wallgren, Reetta Vanhanen, Laura Varjokari, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Nej-röster: 2

Otto Meri, Dani Niskanen

Blanka: 8

Sirpa Asko-Seljavaara, Atte Kaleva, Arja Karhuvaara, Tapio Klemetti, Terhi Koulumies, Heimo Laaksonen, Daniel Sazonov, Ulla-Marja Urho

Frånvarande: 2

Risto Rautava, Wille Rydman

Stadsfullmäktige godkände ledamoten Anna Vuorjokis förslag till hemställningskläm.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Uppllysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

1 Kari Emma Aloite Kvsto 26092018 1

13.02.2019

Ärende/13

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Emma Kari och 18 andra ledamöter föreslår i sin motion att man ska reda ut och snabbt rätta till de problem som orsakats de mest utsatta helsingforsarna i samband med att handläggningen av utkomststöd överfördes till FPA.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Stadsstyrelsen hänvisar till social- och hälsovårdsnämndens utlåtande och konstaterar att social- och hälsovårdssektorn ansvarar för klienternas behov av stöd på följande sätt efter att det grundläggande utkomststödet överfördes till FPA:

- genom att kontakta de klienter som kommit via FPA:s anmälningar om socialt arbete och ansökningar,
- genom socialarbete och socialhandledning för vuxna och unga,
- genom social- och boenderådgivning,
- genom att utveckla servicen för handläggning av förmåner,
- genom kundkommunikation,
- genom uppsökande närarbete och socialhandledning i invånarhusen,
- genom att använda modeller för att söka upp och identifiera riskgrupper, och
- genom samarbete med FPA, påverkan av FPA:s anvisningar, gemensamma serviceställen och med hjälp av FPA:s säll.

Genom att omarbeta serviceprocesserna för socialarbetet för vuxna blir det lättare för kunderna att nå servicen.

Utkomststöd

Enligt lagen om utkomststöd (1412/1997) är utkomststödet ett ekonomiskt stöd inom socialvården som beviljas i sista hand och syftet med det är att trygga en persons och familjs utkomst och främja möjligheterna att klara sig på egen hand. Utkomststödet består av grundläggande utkomststöd (grunddel, 7a § i lagen om utkomststöd, och övriga grundläggande utgifter, 7b § i lagen om utkomststöd), kompletterande

och förebyggande utkomststöd (7c § och 13 § i lagen om utkomststöd). Stöd betalas till ett belopp som motsvarar skillnaden mellan de stödberättigade utgifterna och de disponibla inkomsterna och tillgångarna hos en klient i behov av stöd.

I det kompletterande utkomststödet ingår särskilda utgifter som omfattar

- extra boendekostnader
- utgifter på grund av särskilda behov eller förhållanden (t.ex. utgifter orsakade av långvarigt utkomststöd och långvarig eller svår sjukdom samt utgifter för barnens hobbyer).

Syftet med det förebyggande utkomststödet är göra det lättare för en person eller familj att klara sig på egen hand och att förebygga utslagning. Förebyggande utkomststöd kan beviljas exempelvis vid överskudsättning eller då den ekonomiska situationen plötsligt försvagas, för att lindra problemen som detta orsakar.

Man ansöker om grundläggande utkomststöd från FPA sedan 1.1.2017. Kommunerna ansvarar för det kompletterande och det förebyggande utkomststödet.

Kompletterande och förebyggande utkomststöd i Helsingfors

Med klientens tillstånd förmedlar FPA, via det elektroniska systemet Kelm, de ansökningar om kompletterande och förebyggande utkomststöd som har lämnats in till FPA. Man kan ansöka om kompletterande och förebyggande utkomststöd direkt från social- och hälsovårdssektorn, elektroniskt, skriftligt eller muntligt. Av ansökningarna var 8,3 % förmedlade av FPA från ingången av 2018 till slutet av oktober. De elektroniska och skriftliga ansökningarna stod för 51,9 % och de muntliga utgjorde 39,9 %.

Normalt kompletterande utkomststöd beviljas genom handläggning av förmåner. Socialarbetaren eller socialhandledaren fattar beslut om behovsprövat kompletterande eller förebyggande utkomststöd inom socialarbetet för vuxna, äldre och personer med funktionsnedsättning, barnskyddet, boendestödet samt missbrukar- och psykiatritjänsterna. Målsättningen är att den medarbetare i socialväsendet som bäst känner till klientens situation också ska bevilja klienten ett eventuellt behovsprövat kompletterande eller förebyggande utkomststöd. Under 2019 fortsätter man utveckla servicemodellen, styrningen och samarbetet kring handläggningen av förmåner.

Efter att det grundläggande utkomststödet överfördes till FPA har man ofta varit tvungen att bevilja kompletterande eller förebyggande ut-

komststöd för utgifter som hör till det grundläggande utkomststödet i sådana situationer när en klient de facto inte har pengar t.ex. att köpa nödvändiga läkemedel eller betala elräkningen. Klienten har i så fall fått ett negativt beslut om grundläggande utkomststöd av FPA på grund av ett kalkylmässigt inkomstöverskott. Före överföringen till FPA kunde socialväsendet i dylika situationer enligt övervägande flexibelt bevilja en betalningsförbindelse för läkemedel eller kundens elräkning betalades såsom utkomststöd.

Social- och hälsovårdssektorn har under hösten 2018 följt upp de ansökningar om utkomststöd som kommit till handläggningen av förmåner, under två veckor i mottagnings- och sorteringsteamet. Till socialarbetet eller socialhandledningen överfördes 593 ansökningar för beslut, varav 50,7 % av följande orsak:

- grundläggande utkomststöd beviljats, pengarna räcker inte till
- grundläggande utkomststöd ej beviljats och obetald hyra, utgifterna beaktade i det grundläggande utkomststödet
- 10,3 % av ansökningarna gällde obetalda elräkningar, att slå på elen på nytt, obetald vattenräkning, garantihyra, dubbel hyra eller flyttkostnader som FPA inte godkänt, eller lagerhyra.

Under 2017 fick 16 390 hushåll kompletterande utkomststöd och 7 553 hushåll fick förebyggande utkomststöd. Utgifterna för det kompletterande utkomststödet uppgick till 16,4 miljoner euro och utgifterna för det förebyggande utkomststödet till 5,1 miljoner euro. Cirka 2,2 miljoner euro användes 2017 för hyresskulder och ca 0,6 miljoner euro för livsmedel.

FPA:s anmälningsskyldighet till kommuner om behovet av socialvård som avses i socialvårdslagen

I FPA:s förmånsanvisningar som gäller utkomststödet (<https://www.kela.fi/documents/10192/3528951/Toimeentulotuki.pdf>) konstateras följande om att göra en anmälning till kommunen:

Om det vid handläggningen av ett utkomststödsärende framgår att kunden har ett uppenbart behov av socialvård, ska FPA enligt socialvårdslagen hänvisa kunden att söka socialservice eller, om kunden samtycker till det, kontakta den myndighet som ansvarar för den kommunala socialvården, så att stödbehovet kan bedömas.

Situationer där en klient exempelvis kan ha ett uppenbart behov av socialvård är omfattande livshanteringsproblem som försvårar vardagen, hyres- och elskulder, uttagning av hyresgaranti, olika beroenden, såsom rusmedel och spel, hot om att skada sig själv eller närstående, våld i nära relationer eller hot om sådant.

13.02.2019

Ärende/13

FPA förmedlar anmälningarna till kommunen via det elektroniska Kelm-systemet. Anmälningarna förmedlas till den medarbetare som primärt sköter ärendet vid social- och hälsovårdssektorn.

Meddelanden och ansökningar från FPA till Helsingfors har gjorts som följer under tiden 1.1–30.10.2018:

ansökningar om utkomststöd	6 224
nedsatt grunddel	4 237
behov av socialt arbete	2 181
arbetslös person under 25 år som har fått grundläggande utkomststöd i minst 4 mån.	1 426
arbetslös person över 25 år som har fått grundläggande utkomststöd i minst 12 mån.	3 785
invandrare som har fått utkomststöd i minst 2 mån.	122
Sammanlagt	17 975

Socialarbetaren kontakter en klient som FPA har anmält och bokar tid för möte vid behov. En del av klienterna får redan service från socialväsendet.

Samarbetspraxis mellan social- och hälsovårdsväsendena i huvudstadsregionen och FPA

Samarbete utförs i följande arbetsgrupper inom huvudstadsregionen: Huvudstadsregionens styrgrupp, dess arbetsgrupper partnerskapsarbetsgruppen och samarbetsgruppen för kundservice och lösningar i huvudstadsregionens kommuner och FPA, samt gruppen för utveckling av sållet.

Grupperna har som mål att utveckla samarbetet mellan FPA och huvudstadsregionens kommuner genom att identifiera kundbehoven och förtydliga kundstyrningen och processerna samt genom att på ett konkret sätt gå igenom problematiska punkter i kundarbetet och FPA:s beslutsfattande. Partnerskapsgruppen har utvecklat en gemensam blankett (Saate) för kommunerna i huvudstadsregionen och FPA:s kundtjänst. I samarbete med FPA, kommunerna, PRO SOS-projektet samt Apotti utvecklas ett såll som FPA:s anställda ska använda för att de lättare ska kunna identifiera klienter som behöver särskilt stöd och styra dem till det kommunala socialarbetet.

Uppsökning och identifikation av riskgrupper

13.02.2019

Inom social- och hälsovårdssektorn utarbetas nya verksamhetssätt för att bättre kunna identifiera de som är i riskgrupperna. Målsättningen är att klienterna oftare ska styras från bl.a. hälsovårdstjänster till de sociala tjänster de behöver. I det uppsökande arbetet och i arbetet på gatorna samt det mobila arbetet söker medarbetarna upp och identifierar människor i svåra situationer och styr dem till social- och hälsovårdens tjänster. Man har även ökat samarbetet med tredje sektorn för att bättre nå dem som behöver stöd. I Apotti utvecklas funktioner för att identifiera riskutsatta klienter.

Verksamhetsmodeller

En vuxen kan söka hjälp av socialarbetarna t.ex. vid problem i samband med arbete, boende, familjelivet, finansiella ärenden och olika livskriser. Det finns åtta team för över 30-åringar och sex team för 16–29-åringar, totalt 147 medarbetare. Teamen leds av ledande socialarbetare.

Det ordnas socialrådgivning för vuxna och unga på fem olika ställen. Man behöver inte reservera tid för socialrådgivning. Klienten får råd och handledning för sociala tjänster och för ansökan om förmåner eller stöd. I september 2018 öppnades socialrådgivningens chattjänst. I oktober 2018 uppgick antalet kunder till 1 173. Antalet kunder har ökat hela året. Det finns tolv socialhandledare och en ledande socialhandledare.

Syftet med boenderådgivningen är att lösa problemen med hyresskulder, störande liv eller misskötsel av bostaden på ett sätt som tillfredsställer alla parter. Boenderådgivaren är tillgänglig vid socialväsandets verksamhetsställen och Heka-områdesbolagen. Det finns även en chattjänst. Medarbetarna består av sexton boenderådgivare, en psykiatrisk sjukskötare och en ledande socialhandledare.

Uppsökande arbete utförs bland hemlösa och dem som står utanför servicen. Arbetet utförs av åtta socialhandledare. På de ställen där mathjälp delas ut kan man utan tidsbokning träffa ett arbetspar som består av en socialarbetare och en socialhandledare som besöker platsen.

Invånarhusen fungerar som invånarnas vardagsrum, mötesrum, kaféer, utställningslokaler samt nät- och infopunkter. I dem finns mångsidig hobbyverksamhet för alla åldrar. Helsingfors upprätthåller sex invånarhus och tre förortsstationer. Det finns elva fast anställda och i invånarhusen finns dessutom kontinuerligt sysselsatta medarbetare.

13.02.2019

Ärende/13

I Fiskehamnens central för hälsa och välbefinnande öppnade FPA en servicepunkt 10.9.2018, varifrån de som behöver socialtjänster på ett naturligt sätt kan styras till rätt ställe.

Social- och hälsovårdssektorn har fäst vikt vid kommunikationen för att stadens invånare ska få information om möjligheten att ansöka om behovsprövat utkomststöd från social- och hälsovårdssektorn.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

1 Kari Emma Aloite Kvsto 26092018 1

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 28.01.2019 § 77

HEL 2018-010103 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Emma Karin aloitteen loppuun käsitellyksi.

21.01.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 04.12.2018 § 326

HEL 2018-010103 T 00 00 03

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon

+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566

13.02.2019

Ärende/13

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Emma Karin ym. valtuustoaloitteesta koskien toimeentulotuen muutoksista heikompiosaisille aiheutuneiden ongelmien korjaamista:

"Sosiaali- ja terveystoimiala vastaa asiakkaiden tuentarpeisiin perustoimeentulotuen Kela-siirron jälkeen seuraavilla tavoilla:

- ottamalla yhteyttä Kelan lähettämien sosiaalityön ilmoitusten ja hakemusten kautta tulleisiin asiakkaisiin,
- aikuisten ja nuorten sosiaalityöllä ja sosiaaliohjauksella,
- sosiaalineuvonnalla ja asumisneuvonnalla,
- etuuskäsittelyn palvelun kehittämisellä,
- asiakasviestinnällä,
- etsivällä lähityöllä ja asukastalotoiminnan sosiaaliohjauksella,
- riskiryhmien etsimisen ja tunnistamisen mallien käytöllä ja
- Kela-yhteistyöllä, Kelan ohjeistuksiin vaikuttamalla, yhteisillä palvelusteillä sekä Kelan huoliseulan avulla.

Aikuissosiaalityön palveluprosesseja uudistamalla parannetaan asiakkaiden palveluihin pääsyä.

Toimeentulotuesta

Toimeentulotukilain mukaan (Laki toimeentulotuesta/1997/19971412) toimeentulotuki on sosiaalihuoltoon kuuluva viimesijainen taloudellinen tuki, jonka tarkoituksena on turvata henkilön ja perheen toimeentulo ja edistää itsenäistä selviytymistä. Toimeentulotuki rakentuu perustoimeentulotuesta (TTL 7a § perusosa ja 7b § muut perusmenot), täydentävästä (TTL 7c §) ja ehkäisevästä toimeentulotuesta (TTL 13 §). Tukea maksetaan se määrä, jolla tuen tarpeessa olevan asiakkaan tukeen oikeuttavat menot ylittävät käytettävissä olevat tulot ja varat.

Täydentävään toimeentulotukeen sisältyvät erityismenot, joita ovat

- ylimääräiset asumismenot
- erityisistä tarpeista tai olosuhteista aiheutuvat menot (esimerkiksi pitkäaikaisesta toimeentulotuen saamisesta ja pitkäaikaisesta tai vaikeasta sairaudesta aiheutuvat menot sekä lasten harrastusmenot).

Ehkäisevän toimeentulotuen tarkoituksena on edistää henkilön ja perheen omatoimista suoriutumista ja ehkäistä syrjäytymistä. Ehkäisevää toimeentulotukea voidaan myöntää esimerkiksi ylivelkaantumisesta tai

taloudellisen tilanteen äkillisestä heikentymisestä aiheutuvien vaikeuksien lieventämiseksi.

Perustoimeentulotukea haetaan Kelasta 1.1.2017 alkaen. Täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki kuuluvat kuntien vastuulle.

Täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki Helsingissä

Kela välittää kuntaan asiakkaan luvalla sähköisen Kelmu-järjestelmän kautta Kelaan jätetyt täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen hakemukset. Asiakas voi hakea täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea suoraan sosiaali- ja terveystoimelta sähköisesti, kirjallisesti ja suullisesti. Hakemuksista Kela on välittänyt vuoden 2018 alusta lokakuun loppuun mennessä 8,3 %, sähköisiä ja kirjallisia hakemuksia oli yhteensä 51,9 % ja suullisia hakemuksia 39,9 %.

Normitetun täydentävän toimeentulotuen myöntäminen tehdään etuuskäsittelytyönä. Sosiaalityöntekijä tai sosiaaliohjaaja päättää harkinnanvaraisesta täydentävästä ja ehkäisevästä toimeentulotuista aikuissosiaalityössä, lastensuojelussa, vanhustyössä, vammaistyössä, asumisen tuessa ja päihde- ja psykiatrianpalveluissa. Tavoitteena on, että se sosiaalialan työntekijä, joka tuntee asiakkaan tilanteen parhaiten, myöntää myös mahdollisen harkinnanvaraisen täydentävän tai ehkäisevän toimeentulotuen asiakkaalle. Etuuskäsittelyn palvelumallia, ohjeistusta ja yhteistyötä sosiaalityön yksiköiden kanssa kehitetään vuoden 2018–2019 aikana.

Perustoimeentulotuen Kela-siirron jälkeen joudutaan myöntämään usein täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea perustoimeentulotuen kuuluviin menoihin sellaisissa tilanteissa, joissa asiakkaalla ei tosiasiallisesti ole rahaa esimerkiksi välttämättömien lääkkeiden ostoon tai sähkölaskun maksuun. Asiakas on tällöin saanut kielteisen perustoimeentulotuen päätöksen Kelalta laskennallisen tuloylijäämän vuoksi. Ennen Kela-siirtoa sosiaalitoimi myönsi näissä tilanteissa harkinnanperusteella joustavasti maksusitoumuksen lääkkeisiin tai asiakkaan sähkölasku maksettiin toimeentulotukena.

Sosiaali- ja terveystoimen toimeentulotuen etuuskäsittelyn vastaanotto- ja lajittelutiimissä tehtiin kahden viikon seuranta tiimiin tulleista toimeentulotukihakemuksista syksyllä 2018. Sosiaalityöhön tai sosiaaliohjaukseen siirrettiin päätettäväksi 539 hakemusta, joista 50,7 % syyllä:

- perustoimeentulotuki myönnetty, rahat eivät riitä
- perustoimeentulotuki evätty ja vuokravelka, menot huomioitu perustoimeentulotuessa

- hakemuksista 10,3 %:ssa haettiin sähkölaskurästä, sähkönavausta, vesilaskurästä, takuuvuokraa tai päällekkäistä vuokraa, muuttokuluja, jotka Kela on hylännyt tai varastovuokraa.

Vuonna 2017 täydentävää toimeentulotukea sai 16 390 ja ehkäisevää toimeentulotukea 7 553 kotitaloutta. Täydentävän toimeentulotuen menot olivat 16,4 miljoonaa euroa ja ehkäisevän toimeentulotuen 5,1 miljoonaa euroa. Vuokravelkoihin käytettiin vuonna 2017 noin 2,2 miljoonaa euroa ja elintarvikkeisiin noin 0,6 miljoonaa euroa.

Kelan ilmoitusvelvollisuus kuntaan sosiaalihuoltolain mukaisesta sosiaalihuollon tarpeesta

Kela on ohjeistanut Toimeentulotuen etuusohjeessaan (<https://www.kela.fi/documents/10192/3464829/Toimeentulotuki.pdf>), ilmoitusten tekemistä kuntaan:

”Jos Kelassa toimeentulotukiasian käsittelyssä ilmenee, että asiakkaalla on ilmeinen sosiaalihuollon tarve, sosiaalihuoltolaki velvoittaa Kelaa ohjaamaan asiakasta hakemaan kunnan sosiaalipalveluja tai henkilön antaessa suostumuksensa olemaan yhteydessä kunnallisesta sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen, jotta tuen tarve arvioitaisiin.

Esimerkinomaisia tilanteita, joissa asiakkaalla voi olla ilmeinen sosiaalihuollon tarve ovat elämönhallinnan laaja-alaiset ongelmat, jotka vaikeuttavat arkea, vuokra- ja sähkövelka ja vuokravakuuksien realisoitumiset, erilaiset riippuvuudet kuten päihde- tai peliongelmat, itsensä tai lähipiirin vahingoittamisen uhkailu, lähisuuhdeväkivalta tai sen uhka.”

Kela välittää ilmoitukset kuntaan sähköisen Kelmu-järjestelmän kautta. Sosiaali- ja terveystoimessa ilmoitukset välitetään sille sosiaalialan työntekijälle, jolle asia ensisijaisesti kuuluu.

Ilmoituksia ja hakemuksia Kelasta Helsinkiin on tehty Kelaston mukaan 1.1.–30.10.2018:

toimeentulotukihakemukset	6 224
alennettu perusosa	4 237
sosiaalityön tarve	2 181
alle 25 vuotias työtön, joka on saanut vähintään 4 kk perustoimeentulotukea	1 426
25 vuotta täyttänyt työtön, joka on saanut perustoimeentulotukea vähintään 12 kk	3 785
maahanmuuttaja, joka on saanut toimeentulotukea vähintään 2 kk	122
yhteensä	17 975

13.02.2019

Ärende/13

Asiakkaaseen, josta on tehty Kelan ilmoitus, otetaan sosiaalityöstä yhteyttä ja hänelle varataan tarvittaessa tapaamisaika. Osa asiakkaista on jo sosiaalitoimen palveluiden piirissä.

Yhteistyökäytäntöjä PKS-kuntien sosiaali- ja terveystoimien ja Kelan välillä

Yhteistyötä tehdään neljässä pääkaupunkiseututasoisessa työryhmässä: PKS-ohjausryhmä, sen alatyöryhmät kumppanuus-työryhmä ja PKS kuntien ja Kelan asiakaspalvelun ja ratkaisutyön yhteistyöryhmä sekä huoliseulan kehittämisryhmä.

Ryhmien tavoitteena on kehittää Kelan ja PKS-kuntien välistä yhteistyötä tunnistamalla asiakastarpeet ja selventämällä asiakasohjausta ja -prosesseja sekä käymällä läpi ongelmakohtia asiakastyössä ja Kelan päätöksenteossa konkreettisella tavalla. Kumppanuusryhmä on kehittänyt PKS-kuntien ja Kelan asiakaspalvelun yhteisen Saate-lomakkeen. Kelan, kuntien, PRO SOS-hankkeen sekä Apotin yhteistyönä kehitetään Kelan käyttöön huoliseulaa, jonka avulla Kelan työntekijä paremmin tunnistaisi erityistä tukea tarvitsevat asiakkaat ohjattavaksi kunnan sosiaalityöhön.

Riskiryhmien etsiminen ja tunnistaminen

Sosiaali- ja terveystoimessa uudistetaan toimintatapoja riskiryhmissä olevien asiakkaiden tunnistamisen parantamiseksi. Tarkoituksena on, että asiakkaita ohjataan muun muassa terveystoimista entistä useammin heidän tarvitsemiinsa sosiaalipalveluihin. Etsivän lähityön ja muut kadulle jalkautuvat työntekijät ja liikkuvan työn ryhmät etsivät ja tunnistavat vaikeissa tilanteissa olevia ihmisiä ja ohjaavat heitä sosiaali- ja terveystoimien piiriin. Yhteistyötä on lisätty myös kolmannen sektorin kanssa tukea tarvitsevien asiakkaiden tavoittamisen parantamiseksi. Apottiin kehitetään riskiasiakkaiden tunnistamisen toimintatapoja.

Toimintamalleja sosiaali- ja terveystoimessa

Asiakas voi hakea aikuissosiaalityön apua esimerkiksi työhön, asumiseen, perhe-elämän sujuvuuteen, raha-asioiden hoitoon ja erilaisiin elämän kriisitilanteisiin liittyvissä ongelmissa. Yli 30-vuotiaiden tiimejä on 8 ja 16–29-vuotiaiden tiimejä 6, työntekijöitä on yhteensä 147. Tiimien esimiehinä toimivat johtavat sosiaalityöntekijät.

Aikuiselle ja nuorille kohdennettua sosiaalivouktoa järjestetään viidessä eri pisteessä. Sosiaalivouktoon ei tarvitse varata aikaa. Asia-

kas saa neuvontaa ja ohjausta sosiaalipalveluista ja etuuksien tai tukien hakemisesta. Syyskuussa 2018 avattiin sosiaalineuvonnan chat-palvelu. Asiakkaita oli 1 173 lokakuussa 2018. Asiakasmäärä on ollut kasvussa koko vuoden. Työntekijöitä on 12 sosiaaliohjaajaa ja johtava sosiaaliohjaaja.

Asumisneuvonnalla pyritään ratkaisemaan vuokravelan, häiritsevän elämän tai asunnon huonosta hoidosta johtuvia ongelmia, ottaen huomioon kaikkien osapuolten näkökulmat. Asumisneuvoja on sosiaalitoimen toimipisteissä ja Heka-alueyhtiöissä. Käytössä on myös chat-palvelu. Työntekijöitä on 16 asumisneuvojaa, 1 psykiatrinen sairaanhoitaja ja johtava sosiaaliohjaaja.

Etsivä lähityötä tehdään ulkona asuvien sekä palveluiden ulkopuolella olevien parissa, joita ohjataan palveluiden piiriin. Työntekijöinä on 8 sosiaaliohjaajaa. Ruoka-avun jakelupaikkoihin jalkautuvassa työssä asiakkaat voivat ilman ajanvarausta tavata yhden sosiaalityöntekijä-sosiaaliohjaaja työparin.

Asukastalot ja lähiöasemat toimivat asukkaiden olohuoneina, kokoustiloina, kahviloina, näyttelytiloina ja netti- ja infopisteinä. Niissä on monenlaista harrastustoimintaa kaikenikäisille. Helsinki ylläpitää kuutta asukastaloa ja kolmea lähiöasemaa. Vakainaisia työntekijöitä on 11, joiden lisäksi asukastaloissa on jatkuvasti työllistettyjä työntekijöitä.

Kalasadaman terveys- ja hyvinvointikeskuksessa avattiin 10.9.2018 Kelan palvelupiste, josta sosiaalipalveluita tarvitsevat asiakkaat ohjataan luontevasti niiden piiriin.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Perustoimeentulotuen Kela-siirron jälkeen on mahdollista, ettei täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea tarvitseva henkilö tai perhe osaa hakea apua kunnasta. Sosiaali- ja terveystoimessa onkin kiinnitetty huomioita viestintään, jotta kaupunkilaiset olisivat tietoisia mahdollisuudesta hakea harkinnanvaraista toimeentulotukea sosiaali- ja terveystoimesta. Myös vakiintuneiden ja uusien toimintamallien tavoitteena on, että kaikki apua tarvitsevat löytäisivät ne palvelut, joita he tarvitsevat."

Esittelijä

vs. sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Tiina Mäki

Lisätiedot

Leena Luhtasela, nuorten palvelujen ja aikuissosiaalityön johtaja, puhelin: 310 58283
leena.luhtasela(a)hel.fi
Marja Heikkinen, kehittämissuunnittelija, puhelin: 310 42303
marja.heikkinen(a)hel.fi